

Program Narodów
Zjednoczonych ds. Rozwoju,
osoby kontaktowe:

Nowy Jork:
Trygve Olfarnes
(212) 906-6606
Fax (212) 906-5364
trygve.olfarnes@undp.org

Waszyngton:
Sarah Papineau Marshall
(202) 331-9130
Fax (202) 331-9363
sarah.papineau.marshall@undp.org

Genewa:
Jean Fabre
(41-22) 917-8541
Fax (41-22) 979-9005
jean.fabre@undp.org

Kopenhaga:
Rolf Aspestrand
(45-35) 46-7000
Fax (45-35) 46-7095
rolf.aspestrand@undp.org

Bruksela:
Diana Moli
(3-22) 505-4620
Fax (3-22) 503-4729
diana.moli@undp.org

Tokio:
Sukehiro Hasegawa
(81-3) 35 467-4751
Fax (81-3) 35 367-4753
sukehiro.hasegawa@undp.org

Działalność badawczo-rozwojowa, różnicowanie cen i prawa własności intelektualnej powinny pomóc krajom rozwijającym się zmniejszyć przepaść technologiczną.

Miasto Meksyk, 10 lipca 2001 – Tegoroczny *Raport o Rozwoju Społecznym*, który ukazał się właśnie dzisiaj, zachęca, by w globalnych inicjatywach uwzględniać udział nowych technologii w zaspokajaniu najbardziej palących potrzeb najuboższych tego świata. Autorzy Raportu wzywają do zwiększenia międzynarodowych nakładów finansowych na prace badawczo-rozwojowe; do różnicowania cen leków i podstawowych produktów high-tech pomiędzy krajami bogatymi i biednymi; a także do właściwego stosowania praw własności intelektualnej przez wszystkie państwa świata, uwzględniając przymusowe licencjonowanie patentów.

Sakiko Fukuda-Parr, główna autorka Raportu, twierdzi, że „żaden rząd nie jest w stanie walczyć sam z niedoskonałościami globalnego rynku i brakiem inwestycji publicznych w nowe technologie dostosowane do potrzeb krajów rozwijających się. Te kwestie są po prostu zbyt ważne i dlatego społeczność międzynarodowa nie może ich ignorować. Rządy krajów uprzemysłowionych i rozwijających się powinny uświadomić sobie, że ich stosunek do technologii wpływa na wiele innych kwestii rozwojowych, w tym ochronę zdrowia publicznego, edukację i tworzenie nowych miejsc pracy.”

Raport wzywa do podjęcia badań w następujących obszarach:

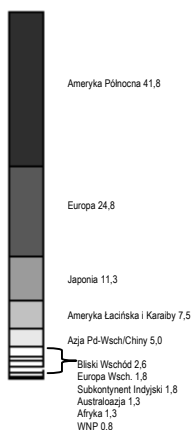
- Szczepionki przeciwko malarii, HIV i gruźlicy, a także przeciwko mniej znanym chorobom, jak np. śpiączka i onchocerkoz.
- Wydajne i odporne na suszę odmiany sorgo, kasawy, kukurydzy i innych podstawowych produktów żywnościowych spożywanych w krajach leżących na południe od Sahary i w Azji Południowej;
- Tanie komputery i łączność bezprzewodowa dla ludzi żyjących w ubóstwie i społeczeństw wyizolowanych;
- Tanie systemy energetyczne, wykorzystujące również energię słoneczną, które zapewniłyby elektryczność dwóm miliardom ludzi pozbawionym obecnie dostępu do źródeł energii.

Raport zauważa, że bogate kraje i międzynarodowe instytucje finansowe mogłyby wesprzeć ogólnosiątkowe starania mające na celu tworzenie bodźców i nowych układów partnerskich w działalności badawczo-rozwojowej. Zauważając wkład jaki od niedawna wnosi Fundacja Billa i Melindy Gates, a także inne podmioty prywatne z krajów uprzemysłowionych, autorzy Raportu sugerują, żeby kraje rozwijające się wprowadziły bodźce podatkowe w celu zachęcenia mieszkających tam miliarderów do zakładania fundacji. Czy to w Brazylii, czy Arabii Saudyjskiej, Indiach czy Malezji, bogate jednostki mogłyby udzielać finansowego wsparcia na prowadzenie badań koniecznych do rozwoju regionalnego.

Raport wyraża aprobatę dla propozycji przedstawionej przez szefa działu badań w przedsiębiorstwie Novartis, by spółki high-tech przekazywały pewien procent ze swoich zysków na prowadzenie badań nad produktami niekomercyjnymi.¹

¹Więcej informacji na temat tychże inicjatyw, zob. Raport 2001 o Rozwoju Społecznym (HDR), strony 111-112.

Sprzedaż farmaceutyków
na rynku światowym, 2002
Procent przewidywanych dochodów

Źródło: IMS HEALTH 2000.

Wypowiadając się na temat różnicowania cen, autorzy Raportu zauważają, że na efektywnym rynku globalnym te same produkty, np. lekarstwa, posiadałyby różne ceny w różnych krajach, ale niestety obecny system wyklucza taką sytuację. Natomiast takie ustalanie kaskadowych cen na produkty high-tech, w przypadku których koszt badań zazwyczaj przewyższa koszt produkcji, mogłoby stworzyć sytuację, w której identyczny produkt byłby sprzedawany w krajach biednych za zaledwie jedną dziesiątą – albo jedną setną – ceny obowiązującej w Europie lub Stanach Zjednoczonych.

Jednak firmy farmaceutyczne i twórcy technologii obawiają się, że świadomość istnienia tak zaniżonych cen mogłaby sprawić, że klienci domagaliby się obniżenia cen również w krajach bogatych. Dotychczas producenci ustalali raczej ceny globalne, które okazywały się zbyt wysokie dla obywateli biednych krajów (jak w przypadku wielu leków wspomagających walkę z AIDS). „Wprowadzenie różnicowania cenowego wymaga również edukowania klientów w tym względzie” – twierdzi Pani Fukuda-Parr – „Obywatele krajów bogatych muszą zrozumieć, że ustalanie niskich cen na lekarstwa czy inne niezbędne wyroby technologiczne jest słuszne tylko w odniesieniu do krajów rozwijających się”. Według Raportu kwestia różnicowania cen powinna zostać omówiona podczas nadchodzących międzynarodowych negocjacji handlowych.²

Raport 2001 o Rozwoju Społecznym przyznaje, że kraje rozwijające się potrzebują pomocy we wprowadzaniu w życie postanowień Porozumienia w Sprawie Handlowych Aspektów Praw Własności Intelektualnej (TRIPS), będącego integralną częścią porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO). Wdrażanie i egzekwowanie praw własności intelektualnej przez kraje o niskim dochodzie, każe zwrócić szczególną uwagę na ich skąpe zasoby i niedostateczne zdolności administracyjne. „Nie posiadając dobrych doradców podczas tworzenia krajowego ustawodawstwa, które zawierałoby możliwie najwięcej zaleceń TRIPS, wiele państw może ustanowić prawa, które zepchną je na niekorzystną pozycję” – mówi Pani Fukuda-Parr – „Ponadto wysoki koszt rozwiązywania sporów z wiodącymi państwami na świecie przeraża i zniechęca kraje rozwijające się do obrony należnych im praw”.

Raport zwraca uwagę między innymi na to, że porozumienie TRIPS zawiera klauzule ochronne, na przykład przymusowe udzielanie licencji i równoległe importowanie, których celem jest zagwarantowanie dostępu do technologii o zasadniczym znaczeniu dla rozwoju kraju. Postanowienia te już są powszechnie stosowane w Kanadzie, Japonii, Wielkiej Brytanii i Stanach Zjednoczonych w odniesieniu do takich produktów jak farmaceutyki, komputery i holowniki. Często określa się je mianem środków antytrustowych przeciwdziałających zmniejszaniu konkurencji i ustalaniu wysokich cen. Ale do tej pory te postanowienia nie były stosowane w krajach rozwijających się.³

INFORMACJA O RAPORCIE: Od 1990 roku Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) publikuje corocznie **Raport o Rozwoju Społecznym** (www.undp.org/hdro). Opracowuje go grupa niezależnych ekspertów, którzy analizują najbardziej ważne problemy na świecie. Raport ocenia stopień rozwoju poszczególnych krajów za pomocą wskaźnika rozwoju społecznego, na który składa się nie tylko dochód na jednego mieszkańca, ale także inne czynniki, na przykład średnia długość życia, poziom analfabetyzmu i ogólny dobrobyt. Raport przekonuje, że rozwój ludzkości można zasadniczo zdefiniować jako „proces zwiększania możliwości wyboru, jakiego dokonuje każdy człowiek”.

Raport o Rozwoju Społecznym ukazuje się w języku angielskim i jest wydawany przez Oxford University Press, 2001 Evans Rd., Cary, NC 27513, USA. Telefon: (919) 677-0977; bezpłatne połączenie telefoniczne w USA: (800) 451-7556; fax (919) 677-1303.

² Więcej informacji na temat różnicowania cen, zob. HDR 2001, strony 7, 102.

³ Więcej informacji na temat TRIPS, zob. HDR 2001, strony 102-109.